

Andorra la Vella, pionera del Servei de Circulació a Andorra

Joan Lluís Ayala i Díaz

Historiador i responsable de l'arxiu del Comú d'Andorra la Vella
joanlluissayala@gmail.com

Resum

Andorra la Vella: pionera del Servei de Circulació a Andorra

El ràpid increment del trànsit de vehicles a motor va requerir-ne la regulació amb les conseqüents mesures coercitives i el desplegament de serveis. La iniciativa per reglamentar la circulació al Principat d'Andorra va ser encapçalada per Andorra la Vella on els Quarts de l'originària parròquia d'Andorra tenien gran part de les competències.

Resumen

Andorra la Vella: pionera del Servicio de Circulación en Andorra

El rápido incremento del tráfico de vehículos a motor requirió su regulación con las consecuentes medidas coercitivas y el despliegue de servicios. La iniciativa al reglamentar la circulación en el Principado de Andorra fue encabezada por Andorra la Vella donde los Quarts de la originaria parroquia de Andorra tenían gran parte de las competencias.

Résumé

Andorre-la-Vieille: pionnière du Service de la circulation en Andorre

L'augmentation rapide du trafic automobile a nécessité sa régulation avec les mesures coercitives qui en découlent et le déploiement de services. L'initiative de réglementer le trafic dans la Principauté d'Andorre a été menée par Andorre-la-Vieille, où les Quarts de la paroisse d'origine d'Andorre avaient en grande partie les pouvoirs correspondants.

Abstract

Andorra la Vella: pioneer of the Traffic in Andorra

The rapid increase in motor vehicle traffic required its regulation with the consequent coercive measures and the deployment of traffic police departments. The initiative to regulate traffic in the Principality of Andorra was led by Andorra la Vella where the Quarts of the original parish of Andorra had much of the powers.

Als anys seixanta del segle xx es transforma exponencialment la societat, l'economia i l'urbanisme del Principat d'Andorra, particularment a Andorra la Vella per la seva capitalitat. El creixement demogràfic i l'increment del turisme deriven en la necessitat de construir infraestructures i de gestionar nous serveis en un país de tradició agrícola i ramadera. La gestió del bestiar, dels escorxadors o de la fusta s'encavalquen amb la dels vehicles, el trànsit o els aparcaments. Per aquesta raó les administracions ho hauran de gestionar amb urgència, malgrat estar condicionades per la inexperiència i les limitacions.

L'origen del Servei de Circulació

El ràpid increment del trànsit de vehicles a motor en requerirà la regulació amb les conseqüents mesures coercitives i caldrà desplegar serveis. La iniciativa de reglamentar la circulació al Principat d'Andorra serà encapçalada per Andorra la Vella on els quarts de l'originària parròquia d'Andorra en tenien gran part de les competències.¹ La composició de les comissions del Quart s'especialitzen i la contractació de personal s'enceta amb personal d'higiene i progressivament s'estén a d'altres serveis. Així mateix, les reivindicacions veïnals incentiven la creació d'algun servei com el de vigilant nocturn a finals de 1959.² En un inici s'intenta gestionar el trànsit amb mitjans

1. Fins l'any 1978 la parròquia estava formada pels Quarts d'Andorra la Vella i Escaldes-Engordany.

2. Llibre d'actes del Quart d'Andorra la Vella. 04-12-1959. ACAV

interns, tot i que el turisme és nombrós a l'estiu. L'any 1960 es planteja *escollir tres empleats per cuidar-se dels assumpte circulació, pels mesos de juliol, agost i setembre.*³ Però la urgència seria tan evident que el 28 de juny de 1960 es considera que el Cònsol gestioni l'assumpte de la circulació *procurant urbans siguin d'on siguin*, i s'obria, així, la porta a contractar agents forans atès que l'Administració no disposava de personal format. El primer agent de circulació fix a la capital, Antoni Invernón Parra, estava vinculat al Quart des del 9 de febrer de 1960 com a ajudant d'escombriaire *i altres coses necessàries per arreglar en la població*. A l'acta de Consell de Quart de l'11 d'abril de 1961 s'esmenta la tasca *per l'empleo que ve ocupant pel tràfec de circulació de la vila*. El primer carnet oficial com a agent li va ser expedit el 5 de desembre de 1961 i la seva contractació coincidia amb l'aprovació del Codi de circulació pel Consell General.⁴ Atès que no es podia gestionar el trànsit amb mitjans interns, esdevindrà freqüent el reforç durant els mesos estivals amb agents de la policia francesa i de l'Ajuntament de Barcelona⁵, i el Quart es farà càrrec de les despeses. Per cobrir el Servei l'estiu de 1961⁶ es convoca un edicte per contractar personal per regular el trànsit en el qual es demanen interessats de nacionalitat andorrana i no s'hi inclouen requisits professionals. Però el Servei seria finalment encomanat a la policia francesa⁷ i també es va sol·licitar col·laboració a l'Ajuntament de Barcelona. El 1962 es van sol·licitar 14 urbans i un cap, i s'acordà la col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona mentre no sorgissin més agents a Andorra.⁸ Dels 11 assalariats del Quart el 1963, només hi ha un urbà fix i es demana a través de la intermediació de la Vegueria francesa un reforç de 17 guàrdies per a l'estiu⁹, i per a l'estiu de 1964 se'n van sol·licitar nou.¹⁰ A causa d'una reubicació esdevindrà agent fix Florenci Canet, a finals de l'any 1965.¹¹

L'any 1965 el Quart aprova unes ordinacions més desenvolupades en les quals es destaca la regulació del trànsit i es publiquen per primera vegada en format llibret. Per la seva banda el Consell General pretén fer un cos únic de circulació, però el Quart recorda al síndic que el fet de fer venir de l'estranger especialistes de circulació està sol·lucionat, ja que des de la primera vegada que han vingut, per a Andorra la Vella sempre els ha sol·licitat el Quart contactant amb els organismes corresponents. El mateix any el Quart d'Andorra fa una demanda conjunta amb el Quart d'Escaldes, que seria una demanda de col·laboració de Comú a través de la Vegueria francesa.¹² El 1966 el Quart d'Andorra sol·licita agents a l'Ajuntament de Barcelona i contesta al Consell General, referent a la proposta de crear un cos únic d'urbans, que necessiten temps per analitzar-la.¹³ Així mateix, els altres comuns també fan contractacions i la formació esdevindrà una necessitat i per això es van fer formacions en què el principal col·laborador va ser la Guàrdia Urbana de l'Ajuntament de Barcelona. En una memòria de formació l'estiu de 1966, enviada pel síndic al Quart d'Andorra¹⁴ *referent als nous agents contractats* s'hi incloïa, a banda del Codi de circulació d'Andorra, les ordinacions del Quart d'Andorra, fet que demostra que Andorra la Vella com a pionera va esdevenir referent.

El 1968 el Quart disposa de dos agents fixos i acorda fer gestions a la Sindicatura per tal de contractar-ne dos més, i es posa en dubte la contractació a través de l'Ajuntament de Barcelona el febrer de 1968 *si aquest any es prescindeix del cos d'urbans de Barcelona, s'ha de convocar de pressa, dins la gent possible de les Valls una plantilla per sotmetre-la a instrucció i entrenament per a tenir a punt pel juliol* i es convergeix amb el Consell General que s'està per la creació d'un cos d'agents andorrans per intentar donar forma al cos propi; per això, es convoquen

3. Llibre d'actes del Quart d'Andorra la Vella. 01-04-1960. ACAV

4. Llibre d'actes del Quart d'Andorra la Vella. 22-06-1961. ACAV

5. L'Ajuntament de Barcelona tindrà progressivament un rol més rellevant mitjançant la Guàrdia Urbana.

6. Llibre d'actes del Quart d'Andorra la Vella. 11-01-1961. ACAV

7. Carta enviada a Monsieur Raynaudm sous brigadier de la CRS 164. 06-09-1961. ACAV

8. Això evidenciaria que la col·laboració es va encetar l'any 1960. Demandes, cots i recots 02-04-1962 ACAV.

9. Demandes, Cots i recots. 17-06-1963. ACAV

10. Llibre d'actes del Quart d'Andorra la Vella. 22-05-1964. ACAV

11. Llibre d'actes del Quart d'Andorra la Vella. 11-11-1965. ACAV

12. Demandes cots i recots 11-09- 1965. ACAV

13. Llibre d'actes del Quart d'Andorra la Vella. 16-03-1966. ACAV

14. ACA 33 Arxiu Nacional d'Andorra.

noves places fixes i s'amplia l'edicte a d'altres Comuns per si hi ha interessats fora del Quart.¹⁵ Aquest intent va ser fallit i novament es van desplaçar a Barcelona per contractar urbans per a l'estiu. Les sancions comportarien queixes i el 21 d'agost de 1968 el Quart considera aquesta demanda... *tenint en compte que la concentració de vehicles dels visitants, ja ha passat i ha afluixat una mica fer una gestió prop del Cap dels Agents de Circulació, per treure una mica de rigidesa a la disciplina actual...* El 1969, a banda dels agents de Barcelona, es fa la demanda a França i una de les novetats al Quart serà la reglamentació del personal de forma col·lectiva mitjançant l'aprovació del reglament de funcionaris (27-02-1969).

El gener de 1970 la corporació acorda fer gestions amb l'enginyer Adellach per dur a terme uns estudis del que considera *el problema de la circulació*, tot i que es valora com a signe de progrés, però amb la necessitat d'incrementar la càrrega fiscal (10-08-1970). Les tasques administratives del Servei comportaran la necessitat de tenir local propi, que es planteja la tardor de 1970 i es culmina el 10 de maig de 1971. L'especificitat del Servei farà que s'hagi de crear un reglament dels agents de Circulació, que s'aprova el 7 de juny de 1971, a banda del reglament de funcionaris. Tot i així, segueixen venint agents de Barcelona durant l'estiu mentre progressivament es fan contractacions de personal fix. Així mateix, alguns agents de Barcelona es van quedar formant part de la plantilla fixa i des del Quart es va contemplar de manera preeminent el Servei de Circulació. D'aquesta manera, les estades dels agents externs es consideren l'any 1973 com a complement¹⁶ del servei, entenent-se que el servei ja quedaria cobert amb personal propi.

La tecnologia s'implementarà també el 1974 amb el desplegament de semàfors (24-05-1974) i s'introdueixen el serveis nocturns dels agents (25-10-1974). Se seguiran demanant agents de Barcelona però en menor nombre, fet que s'entén pel personal fix que va estructurant el cos i seria el preludi del final de la col·laboració que se segueix sol·licitant per a l'any 1975. D'aquesta manera, un cop assolits els mitjans humans i tècnics, es posarà fi a les contractacions l'any 1976 i es consolidarà el cos únic d'agents de Circulació per tot l'any, i així li ho explica el Cònsol al Síndic que s'ha *acordat la creació d'un Cos d'Agents de la Circulació compost de 20 agents permanents que asseguraran durant tot l'any els diferents serveis*.¹⁷ Un altre dels problemes paral·lels era l'estacionament de vehicles, per la qual cosa es planteja la construcció d'aparcaments i la regulació dels estacionaments. Aquest serà el motiu pel qual es van crear les zones blaves de pagament a través de discos (15-03-1976). Aquesta funció seria executada a través de la creació d'una secció femenina la tardor de 1976. Les agents van ser formades per l'instructor de la Guàrdia Urbana de Barcelona. El 4 de març de 1977 es va posar en funcionament.

El Servei es donaria per consolidat un cop conclosa la fase d'adaptació i estructuració interna, a finals dels anys 70. A partir d'aquesta data, l'estructura es diversifica, es professionalitza i es dota de mitjans tècnics i el Servei continua evolucionant i adaptant-se a les necessitats del moment. D'aquesta manera, el Servei de Circulació d'Andorra la Vella es consolida com a model i referència dels serveis de Circulació del Principat d'Andorra.

Arxius

ACAV. Arxiu Comunal d'Andorra la Vella

ANA. Arxiu Nacional d'Andorra

15. Llibre d'actes del Quart d'Andorra la Vella.28-02-1968. ACAV

16. Sortida de correspondència 7 de juny de 1973. ACAV

17. Sortida de correspondència. 6 d'abril de 1976 ACAV

Annex 1
Documents

HBLE. QUART
D'ANDORRA LA VELLA

RELACIO DE FACTURES PAGADES PER AQUESTA CORPORACIO, ENIS URBANOS
DURANT L'EXERCICI 1962.-

		Ptes.
9 Febrer 1962.-39'	Una americans pel Sr. Invernón....	2.325
12 Agost " -54'	Per pago urbanos, 13, 1er. ses.....	26.000
18 Maig " -151'	Una s'aquesta de vell per Sr. Invernón	2.400
24 Juliol " -205'	Per el treball Barcelona-And. Urban.	2.250
11 Sbre. " -251'	Estada dels guardes a Andorra.....	126.448
11 Sbre. " -258'	Per pago urbanos, 13, 2on. ses.....	27.325
20 " " -274'	Per 2 cotxes, beixer Urbens, And-Barce	1.350
20 " " -313'	Per beixer 4 guardes And-Barcelona.	600
	Remuneració Urbano Sr. INVERNÓN.....	48.000
Total S. S. u O.-		236.698
- 2862 n. - 3594 Un pagament urbanos a notes		+ 208.505
Janer 1963		Total = 237.403
		3.000
		240.403

Comú d'Andorra la Vella

Factures del Quart de l'any 1962 en relació amb les despeses dels agents de Circulació. Arxiu Comunal d'Andorra la Vella

VIGUERIE DE FRANCE
en
ANDORRE

Andorre la Vieille
le 17 Juin 1963

Nº 63

Honorable Monsieur,

Conformément au désir que vous avez exprimé, Monsieur le Ministre de l'Intérieur a accepté de mettre à votre disposition un renfort de 17 gardiens de la paix pour assurer la police de circulation pendant la période tombant entre le 12 Juillet au 12 Septembre.

Il est agréable de vous informer de cette décision.

Comú d'Andorra la Vella

Veuillez agréer, Honorable Monsieur, l'assurance de ma considération très distinguée.

Le VIGUIER de FRANCE

Honorable Monsieur Casimir NOLME ARBERGOL
CONSUL MAJOR
Andorre la Vieille

Carta de la Vegueria francesa al cònsol del Quart en què se l'informa que el ministre de l'Interior ha acceptat el reforç de 17 agents. 17 de juny de 1963. Arxiu Comunal d'Andorra la Vella

HBLE. QUART Nº 000001
D'ANDORRA LA VELLA

Sr. *Botta Botta*
veí

Vehicle matricula AND *3974 BT-33*

L'hi ha estat imposada una sanció de Ptes *10.000* el dia *R-VIII-66* a les *10.00* hores

CONCEPTE DE LA SANCIO:
Almacenamiento de vehiculos

Comú d'Andorra la Vella

Se li prega vulgui passar dins el plaç de VUIT DIES, per la Secretaria d'aquesta CORPORACIO, de 10 a 13'30 h. del matí i de 16 a 18'30 h. de la tarda a fer-la efectiva.

Andorra la Vella, 19 de *VI* de 1963

Primera sanció de circulació amb registre a través de talonari, 19 d'agost de 1965. Arxiu Comunal d'Andorra la Vella

QUART D'ANDORRA

Ricard SALVADO FARRAS, Maire d'Andorre la Vieille,

C E R T I F I E : Que les agents des C.R.S., Messieurs, ARMANGAUD; BUADA; TURRY; MARTINEZ; BAREIL; PUJOL; LACOSTE; COMBES; HERNANDEZ et CHULIA, qui nous ont été prêtés à la demande de notre Commune pour assurer la circulation de notre ville durant la saison touristique, ont effectué leur travail avec toute amabilité et compétence.

Notre Commune a été entièrement satisfaite de leurs services, dont leur en remercie bien vivement.

En foi de quoi, je délivre la présente pour servir ce que de droit.

Andorre la Vieille, le 11 septembre 1965

Comú d'Andorra la Vella

Arxiu Comunal d'Andorra la Vella

QUART D'ANDORRA

Ricard SALVADO FARRAS, Maire d'Andorre la Vieille
 à
 T.I. Monsieur le Viguiet de France en Andorre

T.I. Monsieur,

Au moment du départ des agents qui nous ont été prêtés pour assurer la circulation de notre Ville durant la saison touristique, grâce à l'intérêt avec lequel vous avez accueilli notre démarche du mois d'avril dernier et que vous avez transmis au T.I. Monsieur le Délégué Permanent, je tiens à vous communiquer que notre Commune a été pleinement satisfaite de l'amabilité et compétence avec laquelle ils ont effectué leur service.

A cette occasion je vous adresse mes plus vifs et sincères remerciements.

Je vous prie, aussi, de bien vouloir transmettre la lettre jointe à la présente au T.I. Monsieur le Délégué Permanent.

Comu d'Andorra la Vella
 Veuillez recevoir, T.I. Monsieur, l'assurance de ma plus haute considération.

Andorre la Vieille, le 11 septembre 1965
 LE MAIRE

▼

Certificat d'agraïment del cònsol del Quart per la tasca dels agents francesos (CRS). 11 de setembre de 1965. Arxiu Comunal d'Andorra la Vella

▼

Pressupost dels "discos" per a l'estacionament en zona blava adreçat al Quart d'Andorra la Vella. 3 d'abril de 1976. Arxiu Comunal d'Andorra la Vella

INDUSTRIAS DE MENDOZA, S. A.
 REPRESENTACION PARA CATALUÑA
 BARCELONA-13

3 de Abril de 1.976

Registre Industrial de Girona
 M. 279 - P. 174 - L. 194 - G. Andorra
 INSCRIPCIÓN 477

VÍDEALS. 34
 TELEFONO 225 77 39

142/76
 21 m.-

QUART D'ANDORRA
 14 ABR. 1976
 N.º 114

Honorable Quart d'Andorra
ANDORRA LA VELLA

A la atención del Sr. Casadevall.-

Muy señores míos:

De acuerdo con lo interesado por el Sr. Casadevall, me es grato pasarles la siguiente oferta:

Discos de "Estacionamiento con horario limitado" (Zona Azul).-

- Unidad de disco de 60 cms. de Ø, normal (pinturas de secado al horno a 200° C.) con el texto que nos faciliten, fpts. 612,--
- Igual cotización para el disco de "Fin de Estacionamiento con horario limitado"
- unidad de placa complementaria para HORARIO, de 30 x 15 cms. normal, 4 ptas. 202,50
- unidad de poste rectangular de 80 x 40 x 2 mm. galvanizado, de 3,20 mts. de longitud, con baladro para disco de 60 cms. de Ø, con 115 (Gorall) M. 1152 780,--

Precios para material situado en Andorra la Vella, siendo el PLAZO DE ENTREGA de unos ocho días desde la recepción del pedido en firme.

Se adjunta una muestra de disco de Zona Azul, sin texto, debiendo advertirles que, dicha muestra, procede de una fabricación de hace unos diez años. El acabado actual de las pinturas es el que podran observar en el otro disco que tambien se entrega (señal B-235).

Deseando haberles complacido y a la espera de sus gratas noticias, les reitero mis más atentos saludos

 Antonio María Canals Vidal

Anexos: 2 discos normales.
 (enviados por BORD-ANDORRA)

Annex 2
 Imatges

▼

Desfilada de la Guàrdia Urbana Muntada de Barcelona a la plaça Príncep Benlloch. Setembre 1976. Fons Fèlix Peig. Arxiu Nacional d'Andorra

▼

Imatge de les primeres agents que es van incorporar al cos de Circulació. Finals dels anys 70. Arxiu Comunal d'Andorra la Vella